

Sygn. akt II Ca 416/19

WYROK

1. W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lipca 2019r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Maciej Ejsmont

po rozpoznaniu w dniu 12 lipca 2019 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) **Spółki Akcyjnej w B.**

przeciwko **M. M.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony powodowej

od wyroku Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie

z dnia 4 marca 2019 r., sygn. akt I C 1868/18

I. oddala apelację;

II zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanej 1.800 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 416/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 4 marca 2019 r. Sąd Rejonowy w D. oddalił powództwo w sprawie z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w B. przeciwko M. M. (pkt I) oraz zasądził od strony powodowej na rzecz pozwanej kwotę 3.617 tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego uznał, że powództwo nie jest zasadne i podlega oddaleniu. Zobowiązanie wekslowe jest zobowiązaniem o szczególnym charakterze, które unormowane zostało odrębnie w ustawie z dnia 28 kwietnia 1936 roku - Prawo wekslowe. Jego abstrakcyjny charakter polega na tym, że zachowuje ono swoją ważność niezależnie od wszelkich przyczyn, które spowodowały jego powstanie. W świetle przepisów artykułu 102 prawa wekslowego, zobowiązanie wekslowe pod sankcją nieważności powinno zawierać treść ustaloną przez przepisy prawa wekslowego. W tym przypadku podstawę prawną dochodzonego roszczenia stanowi zobowiązanie wekslowe wynikające z dołączonego do pozwu weksla in blanco wystawionego w dniu 10 maja 2017 roku. Stanowiący w niniejszej sprawie podstawę żądania pozwu weksel z dnia 10 maja 2017 roku zawiera wszystkie wymagane przez ustawę elementy i jest ważny. Samo podpisanie dokumentu spełniającego ustawowe wymagania co do formy, zobowiązuje wystawcę i innych dłużników wekslowych, a wewnętrzny stosunek prawny nie ma istotnego znaczenia dla powstania zobowiązania wekslowego. Odstępstwa od tej koncepcji można dopatrywać się w przepisie artykułu 10 prawa wekslowego, wedle którego, jeżeli weksel niezupełny uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego

porozumienia chyba, że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa. Przepis ten dopuszcza możliwość wystawienia weksła niezupełnego i jego późniejszego uzupełnienia oraz reguluje kwestię zarzutu przysługującego dłużnikowi wekslowemu w przypadku uzupełnienia weksła niezgodnie z zawartym porozumieniem wekslowym. Wręczeniu weksła in blanco towarzyszy bowiem porozumienie dotyczące uzupełnienia weksła. Istnienie takiego porozumienia jest obligatoryjne i związane jest z wystawieniem i wydaniem weksła in blanco. Porozumienie jest w istocie umową, na podstawie której podmiot podpisujący weksel upoważnia wierzyciela do jego uzupełnienia. Umowa ta wyznacza granice kompetencji wierzyciela. Treść porozumienia wyznaczają jedynie granice swobody umów. Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na instytucję tak zwanej deklaracji wekslowej, którą jest pisemne oświadczenie, co najmniej wystawcy weksła, a niekiedy także osoby upoważnionej do wypełnienia weksła określające zasady uzupełnienia weksła in blanco. Tak rozumiana deklaracja wekslowa nie jest obligatoryjna dla zawarcia porozumienia wekslowego, o którym mowa w przepisie art. 10 prawa wekslowego, natomiast ma ona istotne znaczenie dowodowe. Deklaracja stanowi bowiem dowód udzielenia upoważnienia do uzupełnienia jego koniecznych elementów rozstrzygając jednocześnie wątpliwości, co do sposobu uzupełnienia weksła. Zakres zabezpieczenia w przypadku weksła in blanco wynika z treści zawieranej deklaracji wekslowej, co oznacza, że weksel może być wypełniony tylko wówczas, gdy zająd okoliczności ustalone w porozumieniu zawartym między wystawcą, a osobą, której weksel zostaje wręczony. Z przepisu art. 10 prawa wekslowego a contrario wynika, iż w razie wypełnienia weksła in blanco przez jego odbiorcę niezgodnie z otrzymanym upoważnieniem zobowiązanie wekslowe osoby, która weksel wręczyła nie powstaje, co osoba ta może odbiorcy weksła zarzucić bez jakichkolwiek ograniczeń. Pozwany, będący wystawcą weksła in blanco, może bez żadnych ograniczeń podnosić zarzuty uzupełnienia weksła niezgodnie z porozumieniem wobec takiego powoda, który jest bezpośrednim odbiorcą weksła in blanco. Ciężar dowodu, iż weksel in blanco wypełniono w sposób sprzeczny z porozumieniem spoczywa na dłużniku wekslowym, który zarzut podniósł. W niniejszej sprawie weksel, w oparciu o który strona powodowa dochodziła w tym postępowaniu zapłaty, jest wekslem in blanco. Strona powodowa jest pierwszym wierzycielem wekslowym, zaś pozwana jest wystawcą tego weksła. Oznacza to, że pozwana mogła powoływać się na stosunek cywilno-prawny łączący strony i zarzucać, że weksel został wypełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym. W tym zakresie pozwana podniosła, że zgodnie z deklaracją wekslową, strona powodowa była uprawniona do wypełnienia weksła, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczyło 30 dni, po uprzednim jej wezwaniu do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania, a strona powodowa wypełnienia weksel przed upływem 7 dniowego terminu od dnia otrzymania przez nią wezwania do zapłaty. Na podstawie dowodu z odpisu deklaracji wekslowej wystawcy weksła z dnia 10 maja 2017 roku znajdującego się na karcie 62 akt sprawy, Sąd Rejonowy ustalił, że w ramach porozumienia wekslowego pozwana upoważniła stronę powodową do wypełnienia weksła poprzez wpisanie sumy odpowiadającej jej zadłużeniu wobec strony powodowej wynikającemu z przedmiotowej umowy pożyczki włącznie z faktycznie poniesionymi przez stronę powodową kosztami postępowania sądowego i egzekucyjnego, przy czym strona powodowa miała prawo uzupełnić weksel oraz dochodzić na tej podstawie zobowiązania przed Sądem, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania przez nią wezwania. Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana nie uiściła całej raty z tytułu zwrotu udzielonej pożyczki płatnej, w terminie do dnia 20 lipca 2017 roku. Oznacza to, że trzydziestodniowy termin opóźnienia w jej płatności upłynął w dniu 19 sierpnia 2017 roku. W związku z tym, po upływie tego terminu powodowa Spółka była obowiązana wezwać pozwaną do zapłaty zaległości i wyznaczyć jej termin 7 dni od dnia otrzymania tego wezwania. Na podstawie dowodu z odpisu ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 21 sierpnia 2017 roku Sąd, stwierdził, że takie wezwanie zostało sporządzone w dniu 21 sierpnia 2017 roku. Jednocześnie, we wskazanej wcześniej deklaracji wekslowej zastrzeżono, iż termin do zapłaty należności należy liczyć od dnia otrzymania tego wezwania do zapłaty. Oznacza to, że chodzi tutaj o moment faktycznego doręczenia tego wezwania pozwanej. Przedmiotowe wezwanie zostało doręczone pozwanej w dniu 4 września 2017 roku. Z kolei, z dowodu z odpisu wypowiedzenia umowy pożyczki z dnia 6 września 2017 roku wynika, że w tym dniu przedmiotowy weksel został już wypełniony. Oznacza to, że nastąpiło to przed upływem 7 dni od dnia doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty. Tym samym strona powodowa naruszyła postanowienia porozumienia wekslowego zawartego między stronami, co oznacza, że nie powstało zobowiązanie wekslowe objęte przedmiotowym wekslem. W związku z tym powództwo podlegało oddaleniu.

Apelację od powyższego wyroku wniosła strona powodowa.

Zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia, skoro do wypowiedzenia dochodzi przez samo wniesienie pozwu. Nawet gdyby przyjąć, że nie doszło do skutecznego przedstawienia weksla do zapłaty, to nie można stwierdzić, by powodowało to brak możliwości dochodzenia roszczenia przez wekslowo uprawnionego. Warunkiem powstania i wymagalności roszczenia wekslowego nie jest prawidłowe przedstawienie weksla do zapłaty dłużnikowi wekslowemu. Do przedstawienia weksla dochodzi przez samo wniesienie pozwu.

Wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Sąd pierwszej instancji przeprowadził w sposób prawidłowy postępowanie dowodowe, w oparciu o jego wyniki dokonał trafnej oceny prawnej zgłoszonego powództwa. Z tej przyczyny ocenę prawą Sądu Rejonowego Sąd Okręgowy przyjmuje za własną i nie zachodzi potrzeba jej powtarzania.

Trafnie wskazał Sąd Rejonowy, że strona powodowa wywodziła swe roszczenie z faktu wystawienia weksla przez pozwaną. Poza sporem pozostaje, że był to weksel własny, o jakim mowa w art. 101 Prawa wekslowego. Przedstawiony przez stronę powodową weksel niewątpliwie spełnia wymogi formalne przywołanego wyżej przepisu i jest ważny. Jednocześnie, z uwagi na fakt, że strona powodowa opierała swe żądanie na wekslu niepełnym w chwili wystawienia, którego wystawcą była pozwana, zaś powódka pierwszym wierzycielem, to pozwana – w oparciu o art. 10 Prawa wekslowego – mogła podnosić zarzuty wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Jak słusznie wskazał Sąd I instancji, deklaracja wekslowa z dnia 10 maja 2017 r. jasno wskazywała sekwencję zdarzeń, które musiały kolejno nastąpić, aby możliwe było wypełnienie przez powódkę weksla poprzez wpisanie sumy odpowiadającej jej zadłużeniu wobec strony powodowej wynikającemu z umowy pożyczki łączącej strony.

Pierwszym warunkiem było wystąpienie po stronie pozwanej opóźnienia w płatności kwoty równej jednej racie, przy czym opóźnienie to miało przekroczyć 30 dni. Spełnienie tego warunku nie było sporne.

Następnie, strona powodowa winna była wezwać pozwaną do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania przez nią wezwania. Stosowne wezwanie sporządzone zostało przez powódkę w dniu 21 sierpnia 2017 r., a zatem po upływie trzydziestodniowego terminu opóźnienia w płatności raty pożyczki. Wezwanie zostało doręczone pozwanej w dniu 4 września 2017 r., na co wskazuje sama strona powodowa w treści wywiedzionej apelacji. Jednocześnie, z dokumentu wypowiedzenia umowy pożyczki z dnia 6 września 2017 roku wynika jednoznacznie, że tego dnia strona powodowa wypełniła już weksel, czyniąc to przed upływem tygodniowego terminu wynikającego z porozumienia wekslowego. W konsekwencji, strona powoda nie może skutecznie dochodzić swego roszczenia w oparciu o weksel załączony do pozwu.

Odnosząc się jeszcze do treści apelacji, to niezasadnie podnosi strona powodowa, że podstawą oddalenia powództwa było stwierdzenie przez Sąd Rejonowy braku prawidłowego przedstawienia weksla do zapłaty dłużnikowi wekslowemu. Sąd I instancji nie zawarł w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia takiego twierdzenia. Przyjął natomiast – w pełni zasadnie – że weksel załączony do akt sprawy i zaliczony w poczet materiału dowodowego - nie może stanowić podstawy roszczenia strony powodowej z innej przyczyny, to jest wypełnienia go w sposób niezgodny z porozumieniem wekslowym.

Uwzględniając całokształt powyższych okoliczności, na podstawie art. 385 k.p.c., orzeczono jak w pkt I.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 §1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. Pozwana wygrała postępowanie apelacyjne. Stąd, zasądzeniu na jej rzecz podlegała kwota 1.800 zł kosztów zastępstwa

prawnego, zgodnie z § 2 pkt 5 w z zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. poz. 1800 ze zm.)

(...)

ZARZĄDZENIE

1. (...)

a. (...)

(...)

b. (...)